

Can Sentromà

Tiana

Ubicació

Comarca: Maresme
Lloc/Adreça: Carrer Riera Montalegre, 2

Coordenades:

Latitud: 41.48209
Longitud: 2.25752
UTM Est (X): 438013
UTM Nord (Y): 4592542

Classificació

Número de fitxa 08282 - 31
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Edifici
Estil / època: Romà Gòtic Barroc Neoclàssic Historicista
Segle XIV-XVI
Estat de conservació Bo
Protecció Legal
Tipus de protecció: BCIN
Europea – Atributs inspire: National Monument Record – Domèstic
Observacions protecció: BCIN (núm CPAA 31) 17/07/2002
Data aprovació: dc., 17/07/2002 - 12:00
Número inventari IPA
Generalitat i altres inventaris
Accés Fàcil
Ús actual: Residencial
Titularitat Privada
Titular: 0008011DF39D
Autoria de la fitxa Àlvar Sáez Puig

Descripció

La masia de Can Sentromà, bastida sobre una antiga vil·la romana, és situada al peu del turó de Montalegre, a ponent del terme municipal de Tiana. Constitueix un bon exemple de pervivència d'un assentament humà des d'època romana fins l'actualitat. L'actual edifici correspon a la transformació d'un gran casal gòtic dels segles XV i XVI, ampliat posteriorment, en un casal d'aspecte modernista. La vil·la romana, localitzada casualment i excavada des del 1934, s'estén al voltant i per sota de l'actual casa. S'organitzava entorn d'un pati central, al voltant del qual es distribuïen diverses dependències, col·locades a alçades diverses, sobre terrasses, per tal d'adaptar-se al desnivell del terreny. Al Nord hi ha una renglera de 9 habitacions, amb paviments d' "opus signinum" i terra batuda. A sobre es feren dues cambres més. Al costat Est del pati hi havia un dipòsit, i un espai buit que potser era una entrada a la vil·la. Donat el caire, en conjunt, de la part excavada, sembla que devia pertànyer a l'àrea industrial i agrícola de la vil·la. L'edifici actual, gòtic, consta de planta baixa i un pis, a més d'una petita golfa i les dependències auxiliars. És flanquejada al seu cantó esquerre per una torre, amb finestral gòtic i matacà, coronada per merlets fets el segle passat, que continuen per tota la façana. El segle XIX, hom hi afegí elements -finestrals, una porta adovellada procedents d'altres llocs. A la dreta de la casa hi ha la capella gòtica, edificada sobre una anterior capella romànica esmentada el 1068, de la qual s'han trobat el basament i restes de pintures murals. La casa està formada per dos cossos diferenciats: una torre de planta quadrada situada a l'esquerra del conjunt, i la façana pròpiament dita. Destaca la porta dovellada i els finestrals gòtics de diferents tipus: conopials i carpanells decorats amb motlures i escultures, geminats suportats per columnetes altes i primes, etc., així com elements típics de l'arquitectura medieval, com les barbicanes i els merlets, que donen un aire de castell-fortificació i que foren realitzats durant el període historicista del segle XIX. L'interior ha estat molt modificat també al segle XIX. Els sostres són embigats amb fusta. Hi ha una porta que condueix directament des de l'exterior a l'actual celler. Formada per una llinda i brancals de pedra, sobre la qual hi ha inscrita la data de 1350. Sembla ser que aquesta porta havia estat sobreposada a una altra anterior de mig punt i de la qual en resten les dovelles de la part superior. El celler reflexa la gran activitat en la producció de vins que s'ha anat exercint fins l'actualitat. Conserva una gran quantitat de botes antigues, així com premses i altres útils de llarga tradició i considerable antiguitat. Al costat de la casa hi ha una capella del segle XVI.

Observacions:

La torre romànica és cilíndrica, de la qual exteriorment només se'n pot veure la meitat, suportada per una rafa o contrafort, feta amb maçoneria i actualment coberta per una petita teulada; es poden veure petites espitlleres i a la part superior hi ha dues finestres tapiades. Possiblement en origen fou una torre de defensa. Tot l'edifici queda envoltat per un jardí realitzat amb elements neoclàssics i de concepció romàntica. Destaca especialment l'escalinata al davant i a la dreta de l'edifici, avui quasi del tot coberta de vegetació, la fornícula d'arc de mig punt coronada amb l'escut de la família, escultures neoclàssiques, hídries, etc. Hi ha un reixat que tanca el segon pati situat davant de la façana, que prové d'un antic edifici situat on és ara l'Hotel Ritz de Barcelona i que havia estat propietat de la família de Can Sentromà.

Història

La vil·la trobada al subsol de Can Sentromà neix segurament a finals del segle I aC. El segle I dC es construeix la paret que tancà el pati de la vil·la pel cantó Sud. Durant la primera meitat del segle II s'hi varen adossar diverses habitacions, que contenien sitges per a l'emmagatzematge del gra, les quals posteriorment foren substituïdes per "dolia". Durant la segona meitat d'aquest segle es reestructurà la zona, construint una gran nau pavimentada amb pedres, possiblement destinada a l'emmagatzematge, i diverses habitacions. A mitjan segle III, aproximadament, s'abandonà aquesta àrea, restant només en ús la gran nau citada abans. Cap a finals d'aquest segle es revifa el nou sector, es reaprofitava la nau magatzem i es construeixen al seu voltant noves habitacions, sembla que aquesta àrea es desocupà a la segona meitat del segle IV, però de tota manera la vil·la seguí existint durant els segle VII-VI, com ho palesen les ceràmiques que hi foren trobades, enllaçant segurament amb la masia medieval. L'edifici actual correspon, tanmateix, a un mas d'època gòtica (segles XV-XVI), ampliat el segle XIX i convertit en un casal neogòtic. El nom de Sentromà prové de l'antiga capella ja dedicada a Sant Romà des del segle XI. Hereus dels Sant-romà, ja citats al segle XII, són els Fortuny. Epifani de Fortuny, baró d'Esponellà i propietari del mas, ha dirigit i potenciat excavacions arqueològiques a partir de la descoberta fortuïta d'una vil·la romana el 1934. Una de les anècdotes que sempre recordava Josep París va ser quan ell era alcalde de Tiana i Epifani Fortuny era Baró d'Esponellà (propietari de Can Sentromà). A més del títol nobiliari, Fortuny també era cònsol general de Mònaco a Catalunya, fet que encara es recorda a la masia amb una inscripció a una porta. Amb motiu del seu càrrec, el baró, acompanyat de l'aleshores alcalde París i la seva dona, van rebre la visita del príncep i la princesa de Mònaco, que no eren altres que Rainiero i Grace Kelly, i els van oferir un sopar a Can Sentromà, on vivia el baró. La casa conserva un arxiu amb documentació familiar des del segle XIV que és consultable prèvia sol·licitud, així com una col·lecció del material de les excavacions arqueològiques d'inicis del segle XX, imatgeria barroca, numismàtica, i una biblioteca.

Bibliografia

Bonet i Garí, Lluís (1983). Les masies del Maresme, Centre Excursionista de Catalunya, Barcelona, <http://llocal.tianat.cat/mor-josep-paris-personatge-important-de-tiana/> <https://www.encyclopedia.cat/EC-GEC-0065977.xml> Padrós, Josep Maria (2006). La Tiana desconeguda. Tresors de la vall de Montalegre. Ajuntament de Tiana. Tiana. Ajuntament de Tiana (2002). Catàleg del Patrimoni Arquitectònic i Ambiental de Tiana. Vol. 1. Tiana. Rodrigo, Xavier (1981). Les cases pairals de Tiana. Patronat Municipal de Cultura. Tiana.

